Velen hebben met spanning en verwachting uitgezien naar deze dag: begin van een nieuwe fase in de christen-democratische ontwikkeling. Na de gesprekken in de groep van achttien, de Contactraad, na de samenwerking bij programma's en rapporten, na de bundeling bij de verkiezingen in 1974 en de aanvaarding van onze statuten is dit een geladen en belangrijk gebeuren.

De eerste grote presentatie van het landelijk CDA in het eerste Congres.

Vijf kenmerken CDA

In mijn openingswoord wil ik me ertoe beperken een een vijftal kenmerken van het CDA aan te duiden.

Voor de omschrijving van ons uitgangspunt zijn de artikelen 2 en 3 uit onze statuten maatgevend. Het evangelie is richtsnoer voor het politiek handelen en wij richten ons met ons werkprogram uitdrukkelijk tot het gehele volk.

Hij hebben niet de pretentie van een christelijk alleen-vertoningsrecht.

Wij hebben wel een intentie. Ik denk dan even terug aan de eerste christenen die elkaar groetten met de woorden maranatha - de Heer komt.

Hij zijn ervan overtuigd, dat ook in de politiek voor een stuk in onze eigen handen ligt wat zij vol vertrouwen geloofden, dat spoedig komen zou. Dan willen wij eigentijdse antwoorden geven op die uitdaging, welke voor ons een opdracht en een brok geluk tegelijk is.

Wat is vandaag recht doen, volgens de profeet Micha; waar wonen de verdrukten, die wij van Jesaja moeten helpen: wie zijn dichtbij en veraf de minsten der Mijnen.

Wat betekent die klemmende oproep uit het verhaal van de barmhartige Samaritaan: "gaat heen en doet gij evenzo" wat betekent dat vandaag voor ons?

Wat betekenen de Bijbelse waarden: zoals de menswaardigheid voor de abortuswetgeving: zoals de solidariteit, bijv. voor de inkomensverdeling; zoals de verantwoordelijkheid toegepast in de onderneming; zoals het rentmeesterschap als het gaat om onze produktiemiddelen; zoals de verzoening als wij werken aan de internationale politiek en zoals de gerechtigheid als wij kijken naar de mondiale inkomensverhoudingen.

Als christelijke partij worden wij door die bijbelse noties gedreven, ja dwingend voortgestuwd en van daaruit doen wij een appèl om mee te doen. Vanuit deze grondhouding treden wij uit het isolement, zoals Paulus de besloten opvatting weerstond en gelijk kreeg.

Degenen die tot het CDA toetreden kopen een kaartje, dat aan twee kanten bedrukt is. Aan de ene kant het beginsel en aan de andere kant het politieke beleid dat in onze ogen vandaag de vertaling daarvan behoort te zijn. Wij zijn dus niet een loutere programpartij, maar ook niet een puur getuigende beginselpartij.

Het kaartje heeft twee kanten en dat betekent een organisatie waarin beginsel en beleid op vitale wijze met elkaar verbonden zijn.

Daarom zijn wij een Christen Democratisch Appèl.

Traditie van driepartijen

Wij staan in een traditie van drie partijen die samen 250 jaar oud zijn. Als wij omkijken naar onze pioniers, naar Groen van Prinsterer, Kuyper, Lohman, Talma Schaepman, Slotemaker de Bruine en Aalberse, dan blijkt dat hun denken en werken één felle aanklacht was tegen liberalisme en socialisme. Denk eens aan wat Groen betoogde over de vrije concurrentie en het kapitalisme Oat was keiharde taal.

Het is dan ook een vertekening om onze politieke voorttrekkers te vereenzelvigen met het socialisme en het liberalisme, alsof zij niet telkenmale een eigen weg hebben gewezen.

Daar in het verleden ligt het fundament van onze christen-democratie, toen reformatorische en katholieke christenen elkaar vonden in hun strijd voor de eigen school. Hat hebben wij daar niet voor geofferd. Die eigen school staat aan het begin van de chrlsten-democratie in ons land en sous schept het verleden wel heel zware verplichtingen. In zijn Utrechtse Deputatenrede van 1891 bezweert Abraham Kuyper de mannenbroeders om een "christelijk-democratische ontwikkeling van onze volksstaat voor te bereiden". Later schreef Kuyper aan de toenmalige leider van de socialisten, Troelstra, "ik ben altijd democraat geweest en als christendemocraat hoop ik te sterven". Ja, ik herhaal het, wij staan in een ontwikkeling waarbij wij traditie en toekomst kunnen verbinden.

Daarom willen wij een Christen Democratisch Appèl.

Veelvormigheid

Het CDA moet ruimte bieden voor veelvormigheid. Hij hebben te maken met minstens 3 stromen die moeten samenvloeien tot één grote rivier. Dat behoeft geen nadeel te zijn, een meerstromenland blijkt dikwijls een vruchtbaar gebied. Ook in de toekomst als die ene CDA-rivier er is, zullen onderstromen nog lang doorwerken.

Hij, die streven naar een veelkleurige samenleving, naar een pluriform bedrijfsleven, naar het behoud van de kleine gemeenschap, wij mogen die grondgedachten in onze eigen organisatie niet verwaarlozen.

Dan zullen er rekkelijken en preciesen; institutionelen en improviseerders; traditionelen en modernisten en hardlopers en wandelaars blijven.

Dat kan winst betekenen mits wij ons de chinese wijsheid aandachtig zijn: wees niet bang om langzaam te vorderen, vrees wel de stilstand.

Risico's

Hij zelf weten dat een bepaalde bandbreedte binnen het CDA aanvaardbaar is juist omdat wij familie van elkaar zijn en elkaar gevonden hebben op het kaartje, waarover ik zojuist sprak.

Dat kan in een organisatie, die verder gaat dan alleen programmatische verwantschap, die dieper gaat, die kan wel een stootje velen en dan kunnen de marges ruimer zijn.

Bij een oppervlakkige familie bestaan weinig moeilijkheden, bij intense familierelaties komen ze voor en ... daar worden ze ook opgelost. Hij bouwen een huis dat de chanse heeft van het nieuwe en de aantrekkelijkheid dat het een stuk eigenheid mogelijk maakt. Dat brengt risico's met zich mee. Hie niets wil riskeren moet thuis blijven. Vraag niet precies hoe onze weg zal lopen; waar we komen in 1979 en waar we zijn in 1982. Zorg wel, dat we geen verstek laten gaan. De geschiedenis is een oordeel ook over hen, die op beslissende momenten bulten spel stonden.

Beziet alles en behoudt het goede. Ja, dat wel maar ik hecht aan goede afspraken.

Hij bouwen geen nieuwe KVP, geen vergrote ARP of een veranderde CHU. Hij bouwen met erkenning van tradities en eigenheid wel een nieuw tehuis.

Daarom maken wij het Christen Democratisch Appèl.

Groeimodel

Het CDA is een groeimodel. Geleidelijk aan wordt het CDA-huis uitgebouwd en dat betekent ook een stuk afbouw van de ARP, CHU en KVP. Dat schept moeilijkheden en sous onaangename verrassingen. Onze statuten voorzien daarin en staan nu niet meer ter discussie, evenmin als de beslissing over de ene CDA-lijst, die aan de afzonderlijke partijen is voorbehouden. In de inleiding van onze statuten staat dat de basis voor de beslissing over de ene lijst in het parlementaire jaar 1975-1976 aanwezig zal moeten blijken. Welnu het is hierbij als met een deur met twee sleutels. Bén sleutel ligt op het Binnenhof. Het parlementaire jaar 1975-1976 betekent: aanvang: over drie weken; tijdsduur: driekwart jaar; plaats van handeling: Den Haag; uitvoerders: onze fracties in de Tweede en Eerste Kamer.

Br bestaat een wisselwerking tussen de basis en ons parlementaire werk. In het parlement moet de wens van de basis geloofwaardig worden gemaakt. In het afgelopen jaar is op het Binnenhof ondanks moeilijke omstandigheden door onze fracties daar hard aan gewerkt. Ik constateer dat met grote erkentelijkheid.

Toch wil ik gaarne vandaag nog eens de wens uitspreken, dat de christen-democraten in de Tweede en Eerste Kamer erin slagen om samen een opzet te maken, die in zich verenigt enerzijds onze wens van eendrachtig optreden en anderzijds de verschillende politie, waarin de fracties zich politiek nu nog bevinden.

Ik sprak over een deur met twee sleutels. Welnu de andere sleutel ligt in het land. CDA-verbanden

[MISSING]

De groei van het CDA gaat daar steeds door. Als ik vandaag een beroep doe op de fracties OM een vorm te vinden, waarin eendracht gepaard wordt aan verscheidenheid, dan doe ik daarnaast een beroep op u allen om overal CDA-verbanden in het leven te roepen. De leden van ARP, CHU en KVP moeten dit

najaar in overleg ook met de rechtstreekse leden, die het bewijs vormen van ons treden buiten de eigen kring, nu CDA-verbanden van de grond trekken, opdat onze fracties in raden en staten en ook in Den Haag een degelijke basis hebben. Daar is dus werk aan de winkel en deze tweede sleutel is even belangrijk als die op het Binnenhof, liet is mijn vaste overtuiging dat later bij de beoordeling van de wordingsgeschiedenis van het CDA zal blijken dat de wens in het land de doorslag heeft gegeven. Daarbij spreekt een verworvenheid, die ik niet in aantallen of bladzijden kan uitdrukken, maar die ik wel in aanwezigheid van u allen wil vermelden. Altijd weer als ik ergens kon, dan krijg ik het te horen: 'Wij hebben hier jarenlang naast elkaar geleefd, maar nu hebben wij elkaar na een lange scheiding weer herkend'.

Die winst van de herkenning heeft geleid tot een nieuw reveil. Wat onmogelijk leek in dit land wordt werkelijkheid. De Chinese schrijver Loe Siuun drukt het zo goed uit: 'Als er tussen twee dorpen geen weg bestaat, maar 1000 mensen gaan van het ene dorp naar liet andere, dan is er een weg'.

Daarom groeit liet Christen Democratisch Appèl.

Een eigen weg

De zegen van de herkenning in ons tijdsgewricht geeft unieke kansen.

ARP, CHU, KVP en rechtstreekse leden, hebben elkaar niet gevonden om afbrokkeling tegen te gaan of om redenen van pure machtspolitiek.

Wij geloven wel dat het CDA een eigen weg kan wijzen voor ons gehele volk, omdat deze bundeling het meest geëigende instrument is en daardoor een appèl kan worden gedaan op velen die onze partijen verlaten hebben of zich nooit tot ons aangetrokken hebben gevoeld.

Op dit breukpunt van de tijd waarin we groeien naar geheel nieuwe maatschappelijke en internationale verhoudingen en waarin wij lijken te gaan naar een andere cultuurfase, hebben wij iets te bieden.

Een eigen weg, die geen aftreksel of surrogaat is van wat anderen doen.

Als ik in ruwe trekken die eigen weg moet tekenen dan noem ik u enkele voorbeelden:

Onze gedachten over: de bescherming van liet menselijk leven in alle fasen en op alle plaatsen, ook op straat; de erkenning van het gezin als vitale cel in onze samenleving) de spreiding van de cultuurgoederen over het gehele volk; de strijd tegen de vervreemding, die springstof onder de democratie,- de verdediging van onze rechtstaat tegenover grote machtsconcentraties en gewelddadig optredende groepen; de hulp aan de derde wereld ondanks onze economische stagnatie; de steun aan de NAVO als instrument van vredes-politieke inzet voor het behoud van de kleine gemeenschap; een eerlijke normering van de inkomensverhoudingen; een juiste verdeling van de gevolgen van de werkloosheid; de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid van alle deelgenoten ln de onderneming) de gemengde economische orde en een op de gemeenschap georiënteerde ondernemingsgewijze produktie,- de strijd tegen ongecontroleerde macht in alle sektoren.

Echt appèl nog velen

Kijk dat zijn zo enkele van onze wegwijzers naar een verantwoordelijke maatschappij. Dat is ons doel, een verantwoordelijke maatschappij, ten dienste van de afzonderlijke mens, het pronkstuk van de schepping, en ten dienste van de gehele samenleving, dichtbij en veraf. Als wij dat weten over te brengen, als wij de kansen weten te grijpen, dan kan een nieuw reveil in onze kring uitgroeien tot een echt appèl op velen om mee te doen. Een christen-democratisch beroep om ons overal in te zetten voor de medemens, die de beelddrager van God is.

Dat wil het Christen Democratisch Appèl.

Sehr verehrtes Presidium, meine Damen und Herren, liebe Freunde.

Sie begehen- heute Ihren ersten Congres des "Christen Democratisch Appèl".

Ste haben mich dazu e ingeladen an diesem grossen historischen Ereignis teilzunehmen und als Vorsitzende der europAischen Union der christlichen Demokraten einige Horte an Sie zu richten. Ich bin der Einladung sehr gerna gefolgt. Ich uöchte Ihnen mit meiner Teilnahme nicht nur die Grüsse, der europaischen Union der christlichen Demokraten überbringen, sondern vor allen unserer Freude Ausdruck geben dass Ihr lange und mühsajne Heg zur Einhelt der Christen-Denokration in den Niederlanden heute eine so wichtige Station erreicht unter lhre so inspirierte Leitung, verehrten Prof. Steenkamp, Bit Ihrer glanzvollen Rede zu der Ich Sie aufrichtig glückwünsche.

Zu diesen Schritt wünsche ich Ihnen, obwohl noch nicht alle Ziele ereicht sind, und Sie noch Probleme haben viel Glück und dauerhaften Erfolg.

Jeder der die kirchlichen, Gesellschaftlichen und politischen Entwicklungen in Ihren Lande gefolgt hat, weiss wie mühsam dieser Heg zu einander zur Genein- samkeit ist, wenn man ja sogar neben und manóhmal auch gegen einander auf- getreten ist. Dieses neben oder dieses gar qegen einander hat es übrigens nie in der internationalen Arbeit gegeben. Ich gehöre viele Jahre den jungen europAischen christen-Demokraten an und habe die Ehre sie seit knapp zwei Jahren zu leiten.

In all diesen Jahren hat rnich Ihr einmütiges Auftreten, lhre auch zwar kritische, aber ausnahmslos konstruktive Haltung in all unseren auf Europa gerichteten Diskussionen ungemein beeindruckt.

Sie waren zwar nicht die bequemste und die fflgsaaste Equipe unserer europAischen Union, aber Sie haben nie das grosse geneinsame Ziel aus den Augen gelassen.

Sie haben an seiner Erreichung, an der Oberwindung der Zwierigkeiten respektabeler Form mitgewirkt. Der Kongres wird es also verstehen wenn ich unseren Freunden aus der niederlAndischen Gruppe der EUCD den Dank der gesamaten Union aber auch meinen ganz pers&nlichen Dank gerade Ihrea Leiter, den Vice-PrAsidenten der europAischen Union der christlich-Demokraten Herrn Dr. Sclsaelzer richte.

Wenn dieses hervorragende geneinsame Auftreten draussen, innen und für Europa Vorbote Ihres geiueinsamen zukünftigen Auftreten des christliche-Deaokraten in dem Lande ist so werden Sie daalt Ihrem eigenen Landesinteresse in hohea Hasse dienen.

Meine Freunde, mir sei vlellelcht als Deutscher gestattet noch einige Horte zuzufügen. Das RAtsel der Bundesrepubllk Deutschland nach dem zweiten Welt- krieg liegt sicher darin begründet dass wir christen aus den beiden grossen Konfessionen zusaiwuen standen und gemeinsam als christen uns bemühten gemein- same Politik zu treiben, die alle uns christen in der Politik trennenden Grenzen über wann und gemeinsam handelte. Das machte uns die christlich- Dewokratlsche und christlich-Soclale Union Deutschlands unter Xonrad Adenauer. Die Union der christen bestimmte dat Bild des neuen Deutschlands.

Her die SolidaritAt der Sozialisten kennt, der wird rnich zugeben dass die christliche-Demokratie mehr als je eine wesentliche Voraussetzung, eine gute polltische Entwicklung iet. Auf uns, liegt eine ungeheure Verantwortung für die Gestaltung Europas aber auch im Bereich einer Weltweiten Entwicklung.

Wlr wissen, meine Freunde, dasa in unseren eigenen lAndern, die Entwicklungen nicht stehen blelben darf. Hir, wissen das Erhaltenswetens, erhalten bleiben muas. Hir wissen aber auch das manche VerAnderung notwendig ist. Das erfordert im Land, will man für Europa und für die Helt eine grosse SolidaritAt, ein gutes Einvernehiuen und die gr&sst mfigliche Einbeziehung der Bürgers. Christliche Demokration ist dafür ich möchte sagen von Haus aus die beste Garantie.

Die christliche Democration hat eine eigene IdentitAt. Sie steht nicht zwischen dem Liberalismus und dem Kommunismus sondern ist ein drltter Heg.

Sie muss aus einer eigenen politischen Grundordnung, wie auch von Frauen

und Mannern gegründet, die auch im politischen handeln christen bleiben wollen,

den politischen Kurs bestimmen und eigene L&sungen für viele Fragen unserer Zeit

finden. Sie muss einen eigenen Kurs bestimmen und einhalten und damit

die Polarisierung zwischen einem Block der linken und einem Block der

rechten eingrenzen und immer wieder den Versuch machen an Stelle der

Polarisierung gemeinsame Lösungen zu finden.